

Handläggare
Linda Palo
Telefon: 0850822033

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2018-04-18

Förslag till regional handlingsplan för grön infrastruktur i Stockholms län

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Grön infrastruktur är ett begrepp som ska fånga in alla aspekter av hur landskapets sammanhang påverkar möjligheterna att bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster, i vatten och på land.

De områden där stadsdelsområdet berörs är främst skogsmark och trädklädda marker samt klimatanpassning. Förvaltningen är positiv till förslaget att ta fram särskilda åtgärdsstrategier för ek- och tallmiljöer. Förvaltningen ser också stora förbättringsmöjligheter gällande ekosystemtjänster i parkmiljöer genom samarbeten och större vägledning från länsstyrelsen.

Bakgrund

Alla länsstyrelser har sedan 2015 ett regeringsuppdrag att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur. I Stockholms län är handlingsplanen ett av verktygen för att konkretisera RUFSS 2050. Handlingsplanen ska även beskriva behovet av insatser och åtgärder utanför RUFSS fokusområden.

Handlingsplanen och dess kunskapsunderlag ska fungera som stöd i den fysiska planeringen och bidra till att bevara den biologiska mångfalden, främja ekosystemens status och motståndskraft mot negativa förändringar och stärka ekosystemtjänster som är viktiga för samhället i stort.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering. De fackliga organisationerna informeras vid samverkansgruppen den 3 april 2018.

Ärendet

Förslaget till Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Stockholms län är en omfattande remiss som i huvudsak består av tre huvuddelar:

- En övergripande inledning (A) som förklarar målsättning, bakgrund, koppling till olika åtaganden etc., men också en del om teori och resonemang kopplade till arbetet.
- En nulägesbeskrivning (B), som redovisar fysiska förutsättningar, markanvändning och markanvändningshistorik, befintliga värden för biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt hot och påverkansfaktorer.
- En åtgärdsdel (C), där förslag till insatsområden och åtgärder för grön infrastruktur redovisas.

Länsstyrelsen efterfrågar särskilt fokus i remissvaren på åtgärdsdelen (C) och önskar svar på följande frågor:

- Är det rätt problemställning som identifierats i beskrivningen av insatsområdet?
- Saknas något viktigt insatsområde?
- Är insatsområdena/åtgärderna beskrivna på ett tydligt sätt?
- Är åtgärdsförslagen relevanta? Saknas något, eller bör något strykas/ändras?
- Är åtgärdsförslagen rimliga/realistiska, dvs är det troligt att föreslagna aktörer kan/vill genomföra dem de närmaste åren? Inom nuvarande resurser, eller krävs extra resurser?

I nulägesbeskrivningen förklaras fragmentering som ett av de främsta hoten mot den gröna infrastrukturen. Fragmentering innebär att ny bebyggelse, vägar och järnvägar skapar barriärer mellan gröna områden. Ett tidigare sammanhängande område delas upp, vilket ger svagare spridningssamband. Fragmentering leder till mindre biotoper och minskad biodiversitet vilket påverkar ekosystemen. Även klimatförändringar beskrivs som ett stort hot mot den gröna infrastrukturen.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822033
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

I åtgärdsdelen av remissen återges de rekommenderade förhållningssätt som finns i RUF5 2050. De anger bland annat att de gröna ska bevaras sammanhängande och att områden med särskilt

höga värdekärnor ska ges ett långvarigt skydd. Svaga gröna samband ska stärkas och fragmentering ska undvikas.

I åtgärdsdelen pekars också ett antal insatsområden ut, som tangerar de nationella miljömålen. Insatsområdena är: hav i balans samt levande kust och skärgård, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, ett rikt odlingslandskap, levande skogar, klimatanpassning, friluftsliv och tillgång till närnatur samt samordning, samverkan och långsiktighet

Åtgärdsförslagen för varje insatsområde är:

Marina miljöer

- Bistå Havs- och vattenmyndigheten i att utveckla ett ramverk för marin naturvärdesbedömning.
- Ta fram och förankra förslag på naturvärdesbedömning av grunda vikar.
- Anpassade/förbättrade kunskapsunderlag till markägare och kommuner om särskilt viktiga miljöer och lämpliga åtgärder i olika trakter.
- Kunskapshöjande insatser för att förstå spridningsbiologi och behov av konnektivitet för olika arter och naturtyper. Inkluderar ny forskning samt att ta vara på befintlig kunskap.
- Fortsatt arbete med havsplanering och stöd till regionala aktörer samt kommunal planering.
- Prioritera inom arbetet med formellt skydd. Ta fram plan, med mål och resurser, för det marina skyddsarbetet.
- Arbeta med formellt skydd av marina områden.
- Arbeta med biotopskydd för värdefulla vikar i enlighet med projektet ”biologisk mångfald i grunda vikar”.
- Utredda och arbeta för att anlägga multifunktionella våtmarker, kantzoner mm i landskapet och i stadsmiljö.
- Utredda var och åtgärda där internbelastning är ett betydande problem.
- Återskapande av lek miljöer för fisk.
- Identifiera, beskriva och skydda fungerande reproduktionslokaler för fisk.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822033
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Sötvatten

- Kunskapsunderlag om sjöars tillrinningsområde med information om marktyper och påverkansgrad.
- Plan för prioritering av biotopkartering av vattendrag.
- Kunskapsunderlag om kärnområden för limniska värden.

- Uppdatera information om vandringshinder med betydelse för grön infrastruktur.
- Strategi för anläggning av ekologiskt funktionella kantzoner till vattendrag.
- Regional skyddsstrategi för sötvattensmiljöer utifrån kunskap om skyddsvärde.

Våtmarker

- Ta fram regional handlingsplan för våtmarker inklusive rikkärr.
- Fortsatt arbete med formellt skydd enligt myrskyddsplanen.
- Restaurering av våtmarker för att gynna tätortsnära ekosystemtjänster och biologisk mångfald.
- Restaurering av våtmarker i skyddade områden.

Jordbrukslandskap

- I dialog med berörda aktörer ta fram strategi för bevarande av ängs- och betesmarker (inkl förslag till åtgärder), med syfte att undvika förslut av fler värdefulla gräsmarker, samt att identifiera restaureringsprioriteringar. Strategin ska identifiera värdestrakter och förslå konkreta åtgärda. Preliminär tidsplan 2018-2019 (anpassa till ev nationellt arbete).
- Regional handlingsplan för vissa åtgärdsprogram för hotade arter.
- Riktad rådgivning hästgårdar.
- Verka för bevarande av jordbruksmark i planering: Ta fram kunskapsunderlag/stöd till kommunerna i hur man gör bra avvägningar i planprocessen vad gäller jordbruksmark.
- I dialog med berörda aktörer identifiera var åtgärder för vatten i odlingslandskapet bäst bör göras och framtagande av förslag till riktade åtgärder samt utförare.

Skogsmark och trädklädda marker

- Ta fram kunskapsunderlag om kärnområden för skogliga värden – som stöd för prioriteringar inom fortsatt arbete med formellt skydd och frivilliga avsättningar, samt för prioritering av skötselåtgärder inom skyddade områden.
- Anpassade/förbättrade kunskapsunderlag för kommuner och andra planerande myndigheter om regionala prioriteringar och särskilda ansvarsmiljöer som berör kommuner.
- Anpassade/förbättrade kunskapsunderlag till markägare/skogsbrukare om särskilt viktiga miljöer och lämpliga åtgärder i olika trakter.
- Fortsatt arbete med formellt skydd, frivilliga avsättningar, kommunal planering.

- Gemensam utveckling av planering i ett par utvalda trakter.
- Ta fram särskild åtgärdsstrategi för ekmiljöer (prio 1, tidsplan 2017-2018) som beskriver värdetrakter och förstärkt/effektiviserat arbete med konkreta åtgärder i ekmiljöer.
- Ta fram särskild åtgärdsstrategi för tallmiljöer (prio 2, tidplan 2019-2020) som beskriver förstärkt/effektiverat arbete med konkreta åtgärder inklusive naturvårdsbränning i tallmiljöer.
- Brist på förnyring av tall i brukad skog, betesproblematik.
- Undersöka former för ersättning till markägare för skogsbruksformer som ger ökad samhällsnytta.
- Utveckla arbete med kontinuitetskogsbruk på statligt och kommunalt ägd mark.

Klimatanpassning

- Utveckla kunskapen om den gröna infrastrukturens betydelse för att minska risker till följd av ett förändrat klimat.
- Vägledning.
- Identifiera vilka natur/park/grönområden/jordbruksmarker som är strategiskt viktiga att värna/utveckla för att minska framtida sårbarheter.

Friluftsliv och tillgång till natur

- Fortsatt genomförande av programmet Aldrig långt till naturen.
- Utvärdering och eventuell uppdatering av programmet Aldrig långt till naturen.
- Regional friluftsstrategi.
- Vandringsleder, cykelleder mm.
- RUFFS gröna kilar och mellankommunal samverkan.
- Närnatur och grönytor.
- Regional plan för tillgängliga naturområden.
- Satsningar på ökad tillgänglighet vid entrépunkter och målpunkter i skyddad natur och gröna kilar.
- Ökad satsning på information samt riktad information mot särskilda målgrupper.
- Regional inventering av tillgänglighet i skyddad natur och grönområden.
- Naturkartan.
- Informationskampanj om vad allemansrätten innebär.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822033
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Samordning, samverkan, kunskapshöjning och vägledning

- Löpande samordning av arbetet med grön infrastruktur.
- Nätverk för kommunernas grönplanerare.
- Utökad samverkan i regionens gröna kilar och utveckling av arbetet med grön infrastruktur.
- En regional biotopdatabas – fortsatt arbete.
- Gemensam databas eller liknande för lokala/kommunala naturinventeringar – utredning av bästa lösning och genomförande.
- Länstäckande planeringsunderlag för prioriterade naturtyper.
- Öka användningen av historiska kartor.
- Planeringsunderlag om stora opåverkade områden.
- Samordna kartering/kunskap och kunskapsspridning om de ekosystemtjänster där den regionala eller mellankommunala skalan är aktuell.

Synpunkter och förslag

Hägersten Liljeholmens stadsdelsområde berörs i ganska liten utsträckning av handlingsplanens insatsområden och åtgärdsförslag. Förvaltningen har inga synpunkter på problemställningen i remissdokumentets insatsområden och saknar heller inga specifika insatsområden. Åtgärdsförslagen är relevanta och tydliga.

De områden där stadsdelsområdet berörs är främst skogsmark och trädklädda marker samt klimatanpassning. Här är förvaltningen positiv till förslaget att ta fram särskilda åtgärdsstrategier för ek- och tallmiljöer, vilket skulle vara en stor hjälp för drift och underhåll av dessa miljöer. Förvaltningen arbetar med att öka och främja ekosystemtjänster i parker och naturområden, bland annat ska en strategi för död ved tas fram under 2018. Ökad kunskap och mer vägledning från länsstyrelsen skulle vara välkommet. Arbetet med att identifiera vilka områden som är strategiskt viktiga att värna och utveckla för ekosystemtjänster bör gärna ske på en lokal nivå för att kunna bidra till förvaltningens arbete.

Förvaltningen ser en potentiell konflikt mellan arbetet med att värna den gröna infrastrukturen och den höga bostadsutbyggnadstakten. Bostadsbristen är fortfarande stor i Stockholm. Här kan ett planeringsstöd från länsstyrelsen underlätta genom att bistå med kunskap för att stärka sambanden och ekosystemtjänsterna i den täta staden. Förvaltningen vill lyfta att handlingsplanen för grön infrastruktur saknar ett jämställdhetsperspektiv, som med fördel hade kunnat implementeras.

Bilagor Remissunderlag

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850822033
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp (Huvudansvarig)	2018-04-03
Linda Palo (Ansvarig)	2018-04-02